

DECÀLEG RB+30

Fruit de les jornades celebrades, presentam el següent decàleg de propostes amb la vista posada en l'any 2030:

1. **AIGUA.** Resulta urgent prendre mesures de reducció de consum d'aigua, les quals s'han de vehicular a partir de les ordenances reguladores d'estalvi i sanejament municipals, amb especial atenció a la política tarifària, amb l'ajuda i supervisió d'un ens mancomanat, amb majors mesures de control i seguiment. D'altra banda, cal fer un pla de reordenació de captacions per redistribuir les extraccions. La possible construcció d'una planta dessaladora a Llevant hauria de garantir la substitució de l'aigua extreta dels pous per l'aigua dessalada, deixant que l'aqüífer es recuperi. L'aigua dessalada no és un recurs il·limitat (presenta un elevat cost econòmic i energètic) i no ha de servir per continuar abastint demandes creixents. D'altra banda, cal multiplicar esforços en les millores de la qualitat de les depuradores i en infraestructures que permetin substituir extraccions de cultius de regadiu per aigües regenerades. Es fan necessàries també actuacions per a augmentar la capacitat d'emmagatzematge d'aigües pluvials a les ciutats i la capacitat d'infiltració d'aigua en el terreny en ambients agraris.
2. **HABITATGE.** La problemàtica de l'accés a l'habitatge s'ha agreujat durant aquests anys i és una de les grans preocupacions de la població menorquina, especialment en les persones joves. Una prioritat ha de ser retornar l'habitatge a la funció de bé social, amb accions encaminades a facilitar-ne l'accés com a residència habitual. Per aquesta raó caldrà fomentar, entre altres mesures: el lloguer social, el foment de l'habitatge públic, la detecció i retorn al mercat d'habitatges buits, així com el control i la vigilància de l'oferta no reglada de lloguer turístic. També es destaca la necessitat de revisar el marc normatiu en matèria d'habitatge turístic, concretament la Llei del Turisme de les Illes Balears (2017), i la compra de sòl per part d'administracions públiques.
3. **MEDI NATURAL.** Cal donar una passa més en la gestió activa de la conservació del medi natural i aturar la pèrdua de biodiversitat. En aquest sentit, es proposen una sèrie d'accions específiques: el desenvolupament de projectes de conservació i/o restauració de processos i d'ambients específics amb fons propis procedents de la Llei de Reserva de Biosfera o altres fonts; la creació d'un segon parc natural amb personal propi; la creació d'un equip de gestió i de vigilància mediambiental amb capacitat sancionadora; accions per mitigar la pressió humana difusa en el medi; ampliar la gestió directa d'espècies invasores i domèstiques assilvestrades; incrementar el coneixement de certs grups biològics, com els animals invertebrats;

i actuacions sobre espècies en situació crítica de conservació (baldritja balear, corb marí petit, ratapinyades de cova, plantes endèmiques en perill, etc.).

4. **JOVENTUT.** Per fer front a l'envelliment demogràfic serà necessari crear les condicions necessàries de formació, d'ofertes laborals i d'habitatge per fer l'illa acollidora per als joves, i evitar una fugida d'efectius d'aquestes franges d'edat. Per això es proposa que les diferents polítiques públiques incorporin la perspectiva de joventut (de la mateixa manera que hi ha la perspectiva de gènere) per conèixer l'impacte que poden tenir en aquest sector de la població, així com crear polítiques específiques (primordialment d'habitatge). Seria interessant que aquestes polítiques se sustentessin a partir d'estructures de participació del jovent per millorar-ne l'eficàcia. Cal, però, propiciar entorns d'aprenentatge que estimulin la participació.

La cura de la salut mental dels joves també és un tema preocupant. Es proposa millorar l'accessibilitat als serveis de salut mental, així com treballar en la prevenció amb programes educatius sobre salut mental (gestió de l'estrès, aprenentatge d'estratègies d'afrontament...).

5. **ENERGIA.** Pel que fa a l'energia elèctrica el full de ruta de l'estratègia Menorca 2030 ha estat cabdal i la instal·lació de renovables va per bon camí. Respecte a les grans instal·lacions, les limitacions actuals en la capacitat de la xarxa de transport s'han de solucionar amb una major capacitat de l'enllaç Mallorca-Menorca, un marc regulador estatal adequat que permeti, aprofitant la capacitat d'emmagatzematge, incrementar la capacitat d'aportar energies renovables i una major capacitat de gestió intel·ligent de la xarxa.

Cal continuar apostant i impulsant les instal·lacions d'autoconsum en entorns urbans i les comunitats locals d'energia com a ens que permeten una major rendibilitat econòmica de les instal·lacions de consum compartit donant sortida a l'energia generada, estalonant la participació de la societat com impulsora i beneficiària del canvi de model energètic.

6. **ECONOMIA I TURISME.** L'economia de Menorca està lligada inevitablement als circuits globals, als quals és difícil fer front. En aquest context, és important no competir en costos i plantejar productes que siguin difícilment emulables. En termes de producte turístic, Menorca estaria ben situada amb una aposta ferma pel turisme actiu, gastronòmic i natural, pels seus valors únics que la distingeixen. També, s'han d'impulsar les sinergies positives entre sector primari i turisme, per exemple pel paper del primer en el manteniment d'un paisatge viu i actiu, i pel

paper del segon, en la compra de producte local i poder seguir avançant en sobirania alimentària.

7. **PATRIMONI CULTURAL.** És necessari impulsar una visió més transversal i àmplia de la cultura, que abraci des de la Menorca Talaiòtica fins a la creació d'art més contemporani. Fins i tot, explorant els punts de trobada entre cultura i natura. Es demana desenvolupar metodologies de seguiment i crear un sistema d'indicadors culturals per poder gestionar partint de dades i informació real. Millorar la coordinació entre la gestió pública i la privada tutelada del patrimoni cultural, amb figures similars a contractes de custòdia o una ampliació del CARB. També, es demana crear un centre de recerca que comparteixi estructura per albergar la investigació en ciències de la sostenibilitat, per una banda, i el patrimoni històric, per l'altra, sense centrar-ho exclusivament en el patrimoni talaiòtic.
8. **MEDI MARÍ.** Es coneix bastant bé la biodiversitat de la zona litoral i del Canal de Menorca. També es tenen ben identificades, a partir d'estudis recents, les principals amenaces que afronten aquestes àrees, així com les accions que caldria dur a terme per a minimitzar-les. En aquest sentit, es proposa la creació d'un panell d'experts per tal d'avaluar i prioritzar les actuacions a desenvolupar en els anys vinents. Tot i això, aquestes dues zones només representen el 25% de la superfície marina de la Reserva de Biosfera, per la qual cosa s'identifica el repte d'ampliar progressivament el coneixement científic cap a aigües més profundes, fins al límit de la part marina de la Reserva. Finalment, es reitera la necessitat de potenciar, fins i tot institucionalitzar, les col·laboracions i aliances entre les entitats involucrades en l'estudi i gestió de la biodiversitat marina.
9. **CANVI CLIMÀTIC.** Les conseqüències del canvi climàtic ja són evidents en l'actualitat i a la nostra illa, i encara ho seran més en el pròxim quinquenni. Caldrà tenir presents les seves conseqüències directes en diferents àmbits (vector aigua, qualitat de les platges, biodiversitat, salut, agricultura, estacionalitat turística...) i fer polítiques que permetin una adaptació el menys traumàtica possible.

Pel que fa a la mitigació, a Menorca encara ens trobam percentatges importants d'augment d'emissions respecte del 1990. De cara al 2030, segons els acords internacionals, hauríem de reduir un 55% les nostres emissions directes, comptant les derivades de generació d'electricitat, mobilitat interna, transport marítim i transport aeri. D'aquesta manera, es fa imprescindible treballar decididament en una reducció de consums, millora de l'eficiència dels habitatges, un canvi de model de mobilitat i en la conscienciació de la societat.

10. **GOVERNANÇA.** S'ha de continuar treballant per implementar les accions descrites en l'actual Pla d'Acció de la Reserva de Biosfera, a la vegada que es demana implementar una visió estratègica a mitjà i llarg termini dins el nou Pla d'Acció 2025-2031. També es demana aprofitar el marc que brinda la Llei de Reserva de Biosfera per millorar el finançament i les competències de Menorca com a Reserva de Biosfera. Així mateix, s'ha d'impulsar l'adaptació municipal al nou Pla Territorial Insular i fer efectives les novetats incorporades.

En governança participativa, s'ha millorat molt els darrers 5-10 anys, però cal continuar treballant per desenvolupar-la i enfortir estructures permanents de participació i gestió. S'ha de millorar la comunicació efectiva entre tots els agents administratius implicats en la Reserva de Biosfera i amb la població.